

Inleiding

Leraren en ouders vragen zich dikwijls af: waar is dit kind op zijn plek? Welke talenten bezit het? Waar voelt het zich thuis? Welk beroep, welke studie sluit echt aan? Er is, vooral in het onderwijs, zoveel aandacht voor de individuele capaciteiten en (on)mogelijkheden van de leerlingen. Alle pijlen van het onderwijs richten zich op het kind als individu.

Maar naast mens, zijn we ook medemens. We zijn onderdeel van een samenleving die, door de huidige digitalisering, de hele wereld omvat. Communicatie, empathie, samenwerken, oplossingen bedenken... vormen de basis van onze toekomst. Wat doen we daarmee in het onderwijs?

Het Belbin Teamrollenmodel

In 2011 werd ik door Rob Groen gevraagd mee te denken bij het omzetten van de teksten van het Belbin Teamrollenmodel naar studententaal. Rob is al ruim dertig jaar de Belbin-goeroe van Nederland. Hij leidt trainers op, staat aan het hoofd van het Belbin Gilde Nederland en vertegenwoordigt Nederland bij Belbin Associates UK.

Ik moest hem bekennen dat ik nog nooit van de Belbin Teamrollen had gehoord. In het onderwijs is daar niets over bekend, terwijl het bedrijfsleven al tientallen jaren actief werkt met dit model uit de organisatiepsychologie. Ministeries, het leger, banken en multinationals gebruiken het Belbin-model bij sollicitaties (wie hebben we in het team nodig?) en bij projecten (wie is geschikt voor welke taak?)

Rob stelde voor dat ik de Belbin-masteropleiding bij hem zou volgen om inzicht te krijgen in de materie. Nieuwsgierig als ik was, schreef ik mij in. En daar zat ik dan als enige docent tussen marinemannen, ervaren bedrijfstrainers, managers en politici. Een wereld van verschil. Het taalgebruik, de voorbeelden... het stond mijlenver weg van mijn onderwijswereld.

Mogelijkheden voor de jeugd

Maar het ging wel over mij. Ik leerde mijn kwaliteiten kennen, mijn valkuilen, maar bovenal leerde ik omgaan met onderlinge verschillen. Dat voelde goed. Ik begreep opeens waarom ik altijd de wildste ideeën heb die ik dan ook nog praktisch kan uitwerken. Ik bleek een combinatie te zijn van Plant/Bedrijfsman; de perfecte combinatie voor het werk dat ik doe. Alles viel op zijn plaats.

Gaandeweg de opleiding werd ik geraakt door de mogelijkheden voor kinderen en jongeren in het po en vo. Zoals dat bij een echte Plant gaat, borrelden de ideeën als vanzelf bij me op. Alles wat Rob doceerde, boog ik in gedachten om naar de jeugd. Zou het niet fantastisch zijn als we kinderen en jongeren inzicht geven in hun natuurlijke teamrol(len)? In wat ze kunnen betekenen in relatie met anderen? Hoe ze effectief kunnen samenwerken?

Je doet ertoe

Het kind dat op school dag in dag uit ervaart dat hij 'niet goed is in taal', is misschien wel een fantastische stimulator, omdat hij van nature mensen motiveert en enthousiasmeert. En het kind dat absoluut geen behoefte heeft aan gezelschap en misschien wel als zonderling wordt bestempeld? Waarschijnlijk is dit een specialist die met unieke oplossingen komt. Hoe fijn is het dan dat doordringt bij iemand en zijn omgeving dat hij er mag zijn? Dat hij een bijdrage levert aan het geheel en er echt toe doet in de maatschappij?

Uit de onderzoeken van Meredith Belbin blijkt dat mensen meer zijn dan de som van hun individuele prestaties. In relatie met anderen komen unieke talenten en capaciteiten naar boven die zeer waardevol zijn voor de sfeer, de werkwijze en de effectiviteit van de groep. Tegelijkertijd heeft iedereen gedrags-varianten. Als iemand zich van zijn natuurlijke teamrollen bewust wordt, zal hij zich ontwikkelen en productief zijn in de samenwerking met anderen.

Een andere manier van 'kijken' naar kinderen en jongeren dus. Maar vooral ook een nieuwe manier van stimuleren: je bent meer dan je reken-, lees- en/of leervaardigheden. Jouw inbreng in de groep (maatschappij) is waardevol en uniek. Jouw specifieke talenten doen ertoe in de samenwerking met anderen.

De Belbin Team Toppers

Gaandeweg de opleiding ontwikkelde ik de Belbin Team Toppers voor kinderen en jongeren in het po, vo en mbo. Met als uiteindelijk resultaat een compleet spel gebaseerd op de Belbin Teamrollen, met gevalideerde testkaarten, een verhaal en vele werkvormen. De negen teamrollen zette ik, met behulp van illustrator Jan Zandstra, om naar sprookjesfiguren. Het bijbehorende voorleesverhaal, *De Orde van de Team Toppers*, maakt direct duidelijk dat ieder mens uniek is en een specifieke bijdrage levert aan het groepssucces. Boodschap: iedereen is anders en dat is maar goed ook!

Juist diversiteit, het 'anders' zijn, maakt een groep sterk en effectief. Respect en waardering voor elkaars 'eigen-aardigheden' maakt dat je je veilig voelt in een groep. Je kunt succesvol jezelf zijn.

Oftewel: je doet ertoe!

Uitgeverij Pica

Het materiaal werd, samen met de kennis rondom Belbin, door middel van pilots ruim een jaar lang aangeboden op scholen (po, vo en mbo) en aan individuele onderwijskundigen binnen praktijken. En het werkte! Mijn enthousiasme werd door leraren en jeugdbegeleiders gedeeld. Dit voegt echt iets toe aan ons onderwijs! Kinderen leren om onderlinge verschillen te herkennen en te benutten. Ze laten ervaren dat iedereen ertoe doet en eigen kwaliteiten en talenten bezit. Ik ben dan ook blij dat uitgeverij Pica dit enthousiasme deelde en het Team Toppers-materiaal wilde uitgeven. Zo krijgt het Belbin Teamrollenmodel een groot draagvlak binnen het onderwijs.

Je hebt een waardevol instrument aangeschaft. Ik wens je veel plezier toe in het gebruik ervan.

Geniet van elkaars verschillen en bedenk: iedereen doet ertoe!

Marion van de Coolwijk

Docent, (les-)auteur en directeur Instituut Kind in Beeld

